

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Széchényi-utca SIMON-ház Knusz József ut
kereskedésével szemben.

HIRDETÉSENYEK.

Előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szerkesztésével illat
minden közzel emények ide intézendők.

Bármentetlen levelek csak ismert kizsoltól
fogadtattak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŰ PART KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár

Helyben hához hordva vagy vidéktől
postán küllve

Egész évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — Pr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt — kr.

Hirdetési díj:

Ol-hasábolpeltisor egyezori beiktatásért 6k.
Bélyegdí minden hirdetésért ki ön 3) kr
Naplóár 4 hasábolpeltisorért 20 kr.

Hirdetést vagy reklámot magában foglaló
újdság sora 50 krajczár.

XV. évfolyam 1888.

Debreczen. Szombat November 24.

231. szám.

Gróf Zichy Ágost és Fiume.

Budapest, nov. 22. 1888.

n. — Azon toast alkalmából, melyet Hollman, a Fiumét meglátogatott német hajóhad tengernagya gr. Zichy Agostra a fiumei kormányzóra mondott, őszinte örömmel emlékezünk meg Fiume kormányzójának tevékenységéről. Nyugalmas, csöndes módon teljesíti feladatát a magyar állameszmét diadalra segíti Fiumében anélkül, hogy az ottani olasz lakosság nemzetiségi önérzete szenvedne alatta. Engedékeny a formában és erélyes a lényegben; ez az ő működésének jellemzője. Sokan attól tartottak, hogy Zichy nem lesz képes nyomába lépni ottani elődjének gr. Szapáry Gézának, aki nagyuri, előkelő modorral együtt bírta az államférfi éles szemét is, aki a fiumeiek kívánatait teljesen megértte, de azokkal együtt ismerte a magyar államiság követelményeit is. Szerencsére akik így vélekedtek, csalódtak, gr. Zichy teljesen, elődje méltó utódjának bizonyult. Nem azért mintha akadályok s kellemetlenségek nem merültek volna fel, de gr. Zichy elég eszélyes és erélyes volt arra nézve, hogy magát kitűzött utjáról sem elcsaladni, sem félre nyomatni ne engedje; rövid idő alatt megnyerte a lakosság rokonszenvét, s ma már valóságos elégtelleg gyönyörködhetünk az ő engesztelékeny s egyuttal önzertes magatartásában. — Megóvni tudja Fiume érdekait, anélkül, hogy a legkisebb magyar érdekait is feladná, ez oka népszerűségének Fiumében s az egész országban.

Hollman tengernagy azon a diszebeden, melyet a fiumei kormányzó rendezett tiszteletére, lendületes szavakban dicsőítte a Fiumében tapasztaltakat. Minden szép s nagy, melyet ő a magyar kikötő-városról mondott, Zichynek is különös büszkeséggel szolgálhat, mert nem csekély mérv-

ben az ő érdeme, hogy Fiume fejlődik, virágozik, hogy napról napra nagy előhaladást tesz.

De Hollman tengernagy pohárkiszöntője örvendetes visszhangot fog kelteni messze tul Fiume határára is. Az a mit az előkelő német vendég mondott, tiszteletre méltó Magyarországra és a magyar nemzetre nézve is, s egyuttal bizonyítja, hogy mily nagy és értékes súlyt tulajdonítanak Németországban Magyarországnak s mennyire megbecsülni tudják ezen jó viszonyt, mely jelenleg a német s magyar kormány közt uralkodik. Midőn Hollman tengernagy nagy előhaladásra mutatott, melyet hazánk az utolsó husz év alatt elért, ha sikereinket nemcsak bámulatosoknak, de egyuttal példátlanoknak jelzé, szívesen elfogadjuk az e szavakból felénk áradó megbecsülést, a melyet még nagyobbak kell fölvennünk, ha meggondoljuk, hogy a tengernagy — saját szava szerint — ezek elmondására a megbízást egyenesen császárszárjától kapta. A fiatal német császár II-ik Vilmos, azzal hogy megparancsolta hajóhadának Fiumét fölkeresni, megismerni, Magyarország iránt kifejezést adott magásra becsülésnek, melylyel Magyarország iránt viseltetik. A barátságos érzelmek, melyek Német s Magyarország közt fenállanak, a rokonszenvnek ily jelei által csak megerősödést nyernek, s ezek a politikai érdekek legnagyobb előnyére szolgálhatnak.

A német tengernagy nem tudott betelni Fiume haladásának dicsőretével s azt mondta a többi közt, hogy Fiume nem sokára nemcsak hasonlították Nápolyhoz hanem azt felül is fogja mulni. Természetesen nem a természeti szépségekről van szó, ilyenek emlegetése nem is szokásos politikai toasztban. Hanem szó volt Fiume kereskedelmi előhaladásáról, s a magyar államnak eme roppant befektetéséről, melyek a vasuti kereskedelem rop-

pant emelkedését lehetővé tették. Természetes, hogy a magyar állam nem is fog föltagyni Fiume emelésére irányuló törekvéseivel, mert e kikötő városunk emelkedése Magyarország nagy és általános érdeke. Nagy érdekünk, hogy a magyar állam ottani képviselője ezt szem elől ne téveszsze: hagyja a fiumeieket fiumeieknak, s szolgálja Fiume emeléséhez Magyarország érdekeit. Ez egyedüli módja az anyaország s „gyöngye“ a tengeri kikötő város köztü benső viszony fenntartásának s állandó erősítésének. Gr. Zichy Ágostot még egyszer üdvözöljük, mert ő ily nagyszabású államférfinak bizonyítá magát fontos állomásán.

Országgyűlés.

Budapest, 1888. November 22.

A képviselőház mai ülésében tovább folytatván a regále-ügyi javaslat általános tárgyalása, a javaslat ellen szölk: Szentkirályi Albert, Liptay Károly, Szalay Imre, ki elnöki figyelemztetést vont magára, Helti, ki azt vitatta, hogy csakugyan kortes-politika szolgáltatásban áll a javaslat s főképp a kérdés pénzügyi oldalával foglalkozott, bizonyítgatva, hogy a megváltási összege messze tul jog maradni jövedelem állam részére s végül Komlóssy Ferenc, ki antisemita idétlenségével hozakodott elő. A javaslat mellett szölk: Szentiványi Kálmán (feltétlesen), Török Zoltán, ki azt óhajta, hogy az átlag kiszámításánál 1882-6. években, még az 1887-ik év is vétessék fel; Mohay Sándor, ki az ellenzéki szölkökkel folytatott ügyes polemiaja és tárgyilagos érvei által aratot helyesléket s végül Visilmre, ki a kormány város ellenes magatartására vonatkozó ellenzéki vádakot csattanós és meglepő érvekkel forgatta ki, utalva egyebek közt arra, hogy azok, kik a javaslatot megtámadják, az átlag kiszámításánál nem azon évek jövedelmeit akarják alapul venni, a mikor a Tisza kormány még nem érvényesítette állítólag város ellenes befolyását és politikáját, nem mennek vissza például 1875. éltre, hanem ellenkezőleg, a „nyomasztó“ korszak utóbbi éveit ki-

vánják alapul venni s az az ellenzéki érv is, hogy a városokban a regálejövédem emelkedésben van s a jövőben még többet hajtani ígérkezik, csak arra vall, hogy a városok fejlődésére a jelen kormányzat kedvező volt. Majd az állami megváltás szükségéről, — a participációról s a főváros érdekeiről szölk, miközben Kaas bárónak megjegyzé, hogy Pest város conversió ügye bizonyítja miszerint az állam hitelének megszilárdítása indirecte jóval többet használ a fővárosnak, mint azon 70-70,000 frtnyi kár, melyet Kaas a javaslatnak tegnap betudott. Szölknek beszéde végeztével többen szerencsét kívántak a beszéd sikeréhez.

Budapest, november 23.

A képviselőház mai ülésében is folyt a regale-törvényjavaslat általános tárgyalása, melynek során Demkó Pál, Neppel Ferenc, Széll Ákos, Molnár Antal, Szilágyi Dezső és Pap Samu a javaslat mellett, Csátár, Steinacker és Hevessy Benedek a javaslat ellen nyilatkoztak.

Steinacker viharos ingerültséget keltett a házban azzal, hogy Busbachnak a magyarosadásra tett észrevételeire reflectálva, kihívó magyarellenes és ellenszenves nyilatkozatot tett, melyek egyföel a ház elnöke részéről épp oly erélyes, mint talpraesett és igazságos rendreutasítás, másfelől Tisza miniszterelnök részéről megérdemelt replicát provocált.

A mai ülés legfontosabb mozonatát Szilágyi Dezső nagyszabású beszéde képezi, melyben a kérdést a ház osztatlan figyelmétől kísérve, három főcriterium szerint behatóan s nagy elmélettel tárgyalta.

Holnap folytatja a ház a vitát, melyre még Wekerle államtitkár van előjegyezve. Az ülés elején Tisza miniszterelnök törvényjavaslatot terjesztett elő a mostárrá-matorkolati keskenyágnyu vasutnak Szerajevóig való folytatásáról.

Kőrösi Sándor beszéde.

(Vége.)

Ime a külömbőség a földesuri regalejog és a királyi városok regalejoga közt. A földesurak saját előnyükre szervezték és bírták a regalejogot, a királyi városok pedig a közjó előmozdítására. Ebben rejlik a külömbőség a földesurak és a királyi városok regale-

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Egy modern család drámája.

Regény.

Írta: R. P. O.

(Folytatás.)

Megkészterezett gyengédséggel fordult férje felé és miután ismerte saját fogyatékosságát és tulajdonságainak, előnyeinek és képzettségének elégtelen voltát, azon igyekezett, hogy hó és odaadó szerelmével felejtse azt férje előtt.

Zoltán azonban könyörtelen módon megváltozott iránta, jelenlétében szölk: „Morozsan járt-kelt s gyakran egész gunyosan, de sőt köayörtelenül bánt vele.

— Kedvesem, tudja-e — kérdé lelketlenül — hogy ma-holnap már nyolcz éve lesz annak, hogy mint férj és feleség élünk egymás mellett és ön ezen hosszú idő alatt nagyon kevés jó szokást vett fel. Még öltözködni sem tanult meg, néha tulzott egyszerű, mintha szakácsnéjával vetélkednék, néha pedig annyit cifraságot szed magára, mintha megint a szobaleányával igyekednék versenyezni. Egy asszony jó izlés nélkül pedig nagyon szánandó valami.

— De Zoltán, — ugy mond erre a fiatal nő, a kinek majdnem a könnyei eredtek meg a méltatlan megtámadásra. — hiszen tudja, hogy csak egyszerű eredeti nő vagyok, polgári viszonyokhoz mérten neveltek, és ön eddig soha sem gyámolított tanácsaival, mindent jónak talált, a mit tettem.

— Ez elég rossz volt tőlem. Az idő azonban mulik, s én nem minden aggodalom nélkül nézek a jövőbe, miként fogja betölteni majd helyét, midőn leányait a világnak kell bemutatnia? Mert hiszen ezeket csak nem kárhöz-tathatjuk a nyárspolgári életre. Azért élünk most visszavonultan és takarékosan, hogy azok felnöttével felkereshessék a nagy világot. Egy rossz izlésű anya pedig nagyon is ártalmára lehet leányainak.

— Ugy-e, bánja most, hogy nőül vett? — mondá a szerencsétlen lény visszatartott könyveinek szabad folyást engedve.

— Nos, ime a könyv! — kiáltá elkedvetlenül vállat vonva a férj. Persz ez az asszonyok védpaizsa. Nem lehet önnel komolyan beszélni. Igazán nem.

Szegény Irén sokat szenvedett, a valódi pokoli kínokat állott ki, midőn látta, hogy férje mint vidul fel a kaczer guvernante jelenlétében és mennyire háttérbe helyezi őt ezzel szemben.

Az meg mindenféle jogokat formált magának a családi életben, melyekkel agyonkinozta a szegény asszonyt, ki nem érzett magában bátorságot erélyesen fellépni ellene.

Susanne ebéd után rendesen keces kis kezeivel szolgálta a kávét Zoltánnak, mire az felderült arczánál kínálta meg mellette helyet foglalni s folytatta vele pajzánul a legpikánsabb társalgást, persze francziául, hogy neje meg ne értse őket.

Zoltán érezte, hogy ugyanoly mértékben miként keblébe ellenállhatatlan szenvedély ver gyökeret a kaczer leány iránt, oly mértékben hűdült meg neje iránt. Gondolataiban folyton Susanneval foglalkozott, csodálta könnyed modorát, elegáns fellépését, chices mozdulatait. Ez a nő a legnagyobb mértékben ingerelte szenvedélyes, könnyen gyuló vérért. Keserűen bánta most házasságát. Minő más is volt az élet, midőn szabadon, minden lelkifurdalás nélkül bomolhatott az ilyen igéző keces nő után. Senki sem vonhatta kérdőre tetteiért s teljes odaadással élvezhette az olyan csábító pici kéz és lábacská varázsát.

Eleintén küzdött magában a csáb ellen, melyet lelkében a kaczer nő keltett, de jóindulatának törekvése cserbe esett és egész önfelédten, egy ház éves ifju meggondolatlan hevességgel kezdett ama nőnek udvarolni. A siker Susanneval nem volt oehéz, ő ismerte már az élet örömeit, s Zoltán eléggé csinos ember volt arra, hogy sokáiy ne epekedjék a boldogító pillanat után.

Azonkívül a számító és képzeltő kaczer még oly tervekkel is foglalkozott, miként ezt a könnyelmű férjet annyira hálójába edesgeti majd, miszerint az érette meg nejtől el is vál és őt teszi a ház urnéjévé. Ismeretes volt előtte az uraság házassági regénye. Kipuhította ő ezt még elejével a cselédségtől: a cselédség pedig rendesen sokkal jobban ismeri urasága történetét és eredetét, mint a magát. Akit, az egyszerű falusi leány el tudott szédíteni, az bizonyára nem buvik ki könnyen egy fondor cselészövő nő rutinnal szölk hálójából.

A két megátalkodott rossz teremtés förtelmes, aljas viszonyt kötött a szerencsétlen, jó Irén szemelattára.

Zoltán utóbb már nem is szölkenezett. Végtere is csak az lehet a vége egy oly házasságnak, — mentegetőztek magában, — melynek alapja szeszély és érzékiség, hogy a férj titkos szölkakozásokat keres. Elhamarkodott cselekedet volt, midőn azt az egyszerű falusi kisasszonyt nőül vette. Esztelen, helyrehozhatlan örült tett. Természetes vadsága most egyszerre kitört belőle fékezhetlenül, Irén elvesztette reá a legsekélyebb varázst is, bántotta e nő egyszerűsége, szellem- és izléstelen volta; ha tökéletesebb lenné, ugy tán magasabb rögüt áhitatot biztosított volna maga iránt. De így...? Voltak szeretői, — így töprenkedett ez az aljas gondolkozásu ember, kik igen egyszerű lények voltak, és ha néhány hóig kitartotta őket, ugy feltűnő módon elégánsul öltözködtek s egész lényük megfinomodott: az ő neje azonban csak megmaradt az ő természetes egyszerűségében, nem fog rajta semmi. Semmi érzéke sincs a társadalom konvencionális szokásai és banalitásai iránt. Es mindez elég ok volt előtte, hogy ő a házasság szentségét lábál tapossa. Hatalmas logika...

Irén természetű ép, erős lelke kibontakozott érzelmeinek zürzavarából, megértette, hogy mi folyik e házban körülötte, nagyon is tudta: mit jelentsen férje házassága, indulatos idegessége, tulhevültsége.

Zoltán azonban nagy ügyességgel igyekezett őt tévúra vezetni, sőt modorát — neje

jelenlétében — szeretője iránt is megváltoztatta, hogy azután annál nagyobb biztonságban élvezhessék a titkozatoság leple alatt gyalázatos szerelmüket.

Szegény megcsalatott Irén! az ő keblében tenger küzelem dult és lehangozó, erőteljes érzésű siralmas állapotában csak titokban onthatta könyveit és bánatos mosolygással kellett elszenvednie az ocsmány hazudozást.

A szegény nő napról-napra erőtlenebb lett, arczán a fájdalom gond ijesztő halványtságot árasztott el; az álmatlan éjeken át kitörő zokogása reggelre vörös gyűrűket vont szemre köré, nagyon sokat szenvedett s gyilkosait nem indította meg csendes haldoklása.

Egy végzetes éj végtére meggyőzte őt a bizonyosságról.

Az esteli után, midőn a gyermekeket elvittek hálószobájokba, Zoltán is csakhamar eltávozott. Irén, midőn magára maradt, újból átadta magát lelketlő tépelődésének. Késő volt már, midőn hálótermébe tért; felizzult lényét azonban kerülte az álom. Felrántotta az ablakot, hogy az esti lég hűvös fivalata enyhítse égő agyát.

Gyönyörű holdas éj volt. Köröskörül csend uralkodott, csak a százados nagy fák dus lombjait mozgató halkak enyelgő szellő. Az egész láthatár igéző, ábrándos, merengő képet nyújtott ezüstös fényárló megvilágítva. Nehéz fejét tenyérébe hajtva állott ablaka mellett Irén, a természet bája meghatóta; álmodozásba merült. Szédítő álmoképek vonultak el révedező szemei előtt. Eszébe jutottak házassága első boldog évei, mikor üdvözítő szerelemtől fényugárban ragyogott itt minden körülötte.

(Folyt. köv.)

Pro domo.

— Levelek a színházból. —

VI.

Sokan azt hiszik, hogy a színészet könynyű mesterség. Hát igen, mesterségnek könynyű, csupán idő és gyakorlat szükséges hozzá.

joga között. De ebben rejlik a különbség a királyi és a rendezett tanácsú városok közt. Polonyi t. képviselő ur felelített, hogy ő nem tudja, e törvényjavaslatban mi okon történik a különbség a törvényhatósági joggal bíró és a rendezett tanácsú városok között? Hát azon az alapon, hogy vannak rendezett tanácsú városok, melyek ma sem bírnak semmiféle regale joggal. Vannak oly városok, melyek királyi városokból degradáltak rendezett tanácsú városokká. Ezeket megilleti a jog, mert kiváltságosok alapján bírnak; de a legtöbb rendezett tanácsú város egyes jogosultságtól szerzte a jogot. Már pedig régi jogok, hogy senki másra több jogot, mint a mennyivel maga bír, nem ruházhat. Ezek a rendezett tanácsú városok tehát nem collectiv, hanem individualis jogon bírnak regaléval; ezen okból nem esnek azon szempont alá, mely alá a törvényhatósági joggal bíró városok. Az ily rendezett tanácsú városok azon szempont alá esnek, mely alá esnek a magán regale jogoknak jelenlegi tulajdonossai. (Helyeslés jöb felöl.)

A napirenden levő törvényjavaslat az egyéni regalejogok megszüntetését megakarja szüntetni s az abból befolyó jövedelmet az állam köznevelési oktatási fordítani. — Ez intézkedés nézetem szerint igen helyes mind állami pénzügyi, mind pedig közgazdasági szempontból. Más szempont alá esnek a törvényhatósági joggal bíró városok. Mint már említém, ezek joga nem ugyanazon alapon nyugszik a földesurak jogaival, de nem is ugyanazon czéltől kapták azokat a mely czéltől kapták a földesurak. Nem csak a szempontból különbözik a törvényhatósági joggal bíró városok joga az egyéni földesuri jogtól; hanem közgazdasági szempontból is, amennyiben a királyi városok joga nem volt kizárólagos, hanem a legtöbb helyen a polgárok is részesítettek az italmérsi jogban, így pl. hogy feleltem Debreczen sz. kir. várost, itt ma is 200 polgárnál több van olyan, a ki a városnak literenként fizetendő 3 kr. mellett italmérsi jogal bír.

Ez tehát nem kizárólagos jog, mint a földesuri volt, hanem a polgárok közt megosztott jog. A czél, melyet e törvényjavaslat elérni akar, t. i. az italmérséssel bejövő jövedelem, a törvényhatósági városoknál eddig is megvolt, ma is megvan. Midőn tehát e városok s ezek közt Debreczen is a képviselőházhoz, illetve a törvényhozásához kérvénnyel járultak s e kérvényben elmondván sérelmeiket azt kérdék, hogy ők mind az italmérsi törvényjavaslat, mind a kártalanításra szóló törvényjavaslat hatása alól vétessenek ki, nem eslekedtek helytelenül. Ők már eddig is köz czélokra fordították az italmérsi jövedelmet s jövére is erra akarják fordítani. A törvényhatósági joggal bíró városok teljesítik az adó behajtást, a kihágások feletti és a közszégi bíráskodással vétetik az igazságszolgáltatás egy részének terhét; sőt Debreczen még a törvénykezés helyiségeinek bérletét is a város fizeti; börtönökét is a város tart fenn. Már kérem az elismert elv, hogy az igazságszolgáltatás az állam legfőbb feladata s így annak kiadásait közvetlenül az államnak kellene viselnie. Ezenkívül a törvényhatósági joggal bíró városok nagy áldozatokat hoznak állami intézmények létrehozására és fenntar-

tására; egyházakat, iskolákat segélyeznek humanitárius intézeteket tartanak fenn, sőt mi ismét állami kötelesség és feladat volna, a jogbiztonságról is saját maguk költségei grndoskodnak. Ha ezen jövedelem, t. i. az italmérsi jövedelem a törvényhatósági joggal bíró városoktól elvétetik; akkor ezek alig lesznek képesek arra, hogy az állami közgazdaság és a köznevelés terén eddig is teljesített feladataiknak a jövőben is megfelelhessenek.

Mig az egyéni regale-jogok a közlekedési eszközök által teremtett új irányok miatt ma már a legtöbb helyen elvesztették értéküket; addig a törvényhatósági joggal bíró városok italmérsi jövedelme évről-évre emelkedik. Így felhozom például Debreczen városát, hol csupán a pálinka bérlete 1882 ben 25.000 frtról 35.000 frtra, 1888-ban 47.000 frtra emelkedett, a borregale 1885 ben 10.000 frtról 16.000 frtra, 1888-ban 25.000 forintra emelkedett, a kezelési és egyéb költségek idei számítása nélkül. Ha tehát a törvényjavaslat törvényerőre emelkedik, ugy az állam Debreczenben 26.000 frt évi jövedelem töké vagyonának birtokába ingyen fog jutni. Sőt, ha más jövedelmeket is, melyek a korszmátatási jogból származnak, felszámítunk, Debreczen városa közel 50.000 frtot veszít évenként jövedelméből.

Ha a törvényhatósági joggal bíró városok elfognak esni ezen jövedelmektől, mi lesz ennek a következménye? Az, hogy az előbb említett feladatokat nem lesznek képesek többé teljesíteni, s azon feladatok teljesítése melyeket az állami közgazdaság terén eddig teljesítettek, át fognak szállni az államra. Az állam pedig azt a többletet, a mit az italmérséssel bevesz, el fogja költeni azon kiadási többletre, mely ennek következtében fog előállni.

Elismérem, hogy a 21 es bizottság jóindulattal volt a törvényhatósági joggal bíró városok iránt, a mennyiben a 7. § ban nem az adó vette az ő kártalanításuk alapjául, hanem a számszámításokat; a 69. § ban pedig azon nevezetes joggal ruházta fel őket, hogy ha a kártalanítási költség fizetésén felül több jön be az italmérséből, akkor 30 százaléka a törvényhatósági joggal bíró városok szabad rendelkezésére bocsátatik. Mit jelent ez a rendelkezés? Azt, hogy e bizottság is elismerte az individualis és a collectiv jog közti különbséget, azt hogy a bizottság is elismerte, hogy a törvényhatósági joggal bíró városok fontos feladatokat teljesítenek, hogy azokat nem szabad megfosztani azon anyagi eszközöktől, melylyel jövőbeli feladataikat teljesíthetik, ugy a mint eddig is teljesítették. (Ugy van! Ugy van!)

De mit mond erre a bizottság a maga jelentésében? Azt mondja, hogy e jogot azért nem lehet a törvényhatósági joggal bíró városoknál meghagyni, mert ez esetekben az ország különböző részein az italmérsi jog különbözően rendezettnek, és így megmaradnának azok az visszasságok melyek, e téren ma is meg vannak. Hát erre azt válaszolom, hogy ez az érv nem megdöntőhetlen érv, mert ha a törvényjavaslat akkép módosították, hogy tekintet nélkül a városok közjogi állására, mindazon városok, melyek 20000 ezer lakosnál nagyobb népességgel bírnak, az italmérsi joggal felruháztnak, de akképen, hogy ezen jogok az italmérséssel alkotandó törvényben fog-

lalt díjak mellett kezelhetik ezen szabályokat ők is kötelesek lesznek megtartani, ha ez így módosították mondom akkor az országban az italmérsi jog egyöntetűsége nem lenne megzavarva. De azt mondja a t. bizottság, hogy hiszen az állam akkor elvesztené a jövedelmét. Hát kérem ez sem megdöntőhetlen érv, mert az állam eddig nem bírta a városokban regale joggal, nem volt jövedelme, attól tehát, a mi je nem volt, megfosztani nem lehet. Az államnak lesz majd a jövőben jövedelme, az bizonyos, hanem a mit mondtam, ezen jövedelem bizonyosan felmegye azon közgazdasági teendők költségeire melyeket a képtelenné vált városoktól az államnak át kell venni.

T. ház! A mint előadásomból kitűnik, én a törvényjavaslati azon rendelkezését, hogy az egyéni regale jogot megszüntetni, s ennek hasznosítását az államra kívánja ruházni. — helyeslem is a magam részéről és elfogadom de nem helyeslem azt, hogy a törvényhatósági joggal bíró városok is megfosztassanak italmérsi joguktól. Régebbi törvényeink, régebbi királyaink nem ok nélkül ruházták fel a királyi városokat bizonyos szabadalmakkal. Belátták, hogy egy állam nagygyá, virágzó és kifejtett jólétének örvendő városok nélkül nem lehet. Régebbi törvényhozásunk arra törekedett, hogy e városok legyenek az értelmi és anyagi erőnek gyűpontjai, és belátták, — hogy innen indul ki a kereskedelem a félreess falvakba; itt virágzik az ipar, innen terjed a tudomány, a felvilágosodás a falvakba. Nekünk ma be kell látnunk, hogy a városok az anyagi és szellemi fejlődés gyűpontjai, a democratia helyei; nekünk tehát a városokat emelnünk kell.

Legsz előadásomon veres fonaként vonult át az, hogy én a királyi városoknak eddigi italmérsi jogukban való meghagyását a városokra nézve kedvezőnek, azok haladása tényezőjeként tartom, — az államra nézve pedig veszélyeztetőnek és károsnak egyáltalában nem tekintem.

Meglehet hogy az én felfogásom — magasabb állami összérdek szempontjából tekintve — talán téves, és téves a kérvényező törvényhatósági joggal bíró városok felfogása is, de az a tény eltagadhatatlan, hogy a királyi városok, ha ez a javaslat törvényerőre emelkedik, biztos és igen jelentékeny jövedelemről esnek el. (Ugy van! a jobboldalon.) De ha a jogegyenlőséget sértő, a forgalmat akadályozó a szabadesélyeni keresztmódot nehezítő régi elavult regalejogot megakarjuk szüntetni; ugy nem szabad szükség esetében még áldozatoktól sem visszarúdnunk nem szabad törvényjavaslatnak törvényerőre emelése elé gátokat emelni, hanem azon kell lennünk, hogy az állam és a városok érdeke az igazság mérlegén kiegyenlítessenek.

Vegyük figyelembe a városok is azon évezredek óta fennálló római axiómát, hogy „salus rei publicae suprema lex est.“ Vegyük fontolóra, hogy az államnak pénzügyei rendezése és évről-évre növekedő terheinek elviselése végett jövedelemre van szüksége. A törvényhozás pedig törekedjék arra, hogy a várostól az anyagi eszközöket ne vegye el, mert ha elveszi, akkor azok jövőben képtelenek lesznek azon magas feladatok megoldására, melyeket eddig oly kitűnő sikerrel oldottak meg.

Azzal fejezem be beszédemet (Halljuk!) hogy nem láttam a világtörténetben még esetet arra, hogy valamely nemzet, valamely állam nagygyá lett volna, hatalmas, kifejtett életerős városok nélkül. Mivel pedig azt tartom, hogy az állami és városi érdekek egymással kiegyeztetetők a törvényjavaslat megfelelő módosításával, a törvényjavaslatot általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadom. (Helyeslés a jobboldalon.)

Külföld.

A német trónbeszéd. A trónbeszéd, melylyel Vilmos császár esztőtörtök délelőn a birodalmi parlamentet megnyitotta a külpolitika szempontjából igazi béke manifesztáció jellegűvel bír. A fiatal császár, azzal a harezias szándékokkal szemben, melyekkel ellenségei vádolják, Európa színe előtt azt a vallomást teszi, hogy szíve mélyből ellenségei támadó háborúnak, hogy keresztény hitével és császári kötelességével ellenkezőnek tart minden olyan háborút, mely nem a végső szükség indokol. E szavak, bizonyára melyek általános megnyugvást fognak kelteni mindenütt, hol ösztönök óhajtják a béke fenntartását. A német politika összes törekvései nyilvánvalóan bennök s a mit a császár a német és külföldi udvaroknál tett látogatásairól mond, az csak természetesen teszi, hogy Németország minden igyekezetét a békes törekvések biztosítására fordítja. Hogy a hatalmas birodalom uralkodója kifejezi azon reményét is, hogy sikerülni fog a béke fenntartása s hogy Németország meennyi kormányfővel viszonyban van, az csak fokozhatja a kedvező benyomást, melyre a trónbeszéd biztosan számíthat. A fenforgó kérdések közül speciálisan csak a kelet afrikait említi a császári beszéd, mely számos belügyi reformtörvényjavaslat előterjesztését jelzi s élénk örömmel konstatálja a német nép gazdasági életében beállott lendületet.

Orosz-francia szövetség. Pétervárról távirják: Az orosz közvélemény mindinkább elégedetlenebb válik Németországgal, mert a berlini kabinet politikai magatartása és a hivatalos német lapok czirké mind világosab-

ban látszanak az orosz érdekek ellen irányulni. Ez kívánatosá teszi a Franciaországgal való csatlakozást még a kormánykörökre nézve is. De a közlekedés csupán a lehető támadás ellen való védekezésre fog szorítkozni, a békét veszélyeztető politikát azonban nem fog involválni. — A czár tegnapi irta alá az új kölesöröl szóló ukáz.

Napi hírek.

A debreczen-f-abonyi vasut. Csávoleszky Lajos orsz. képviselő, a debreczen-f-abonyi vasut és ohat polgári szárnyvonalának engedélyese tegnapi este városunkba érkezett a nevezett vasut ügyében. Töle értesültünk, hogy a nagyfontosságú vasut finanszírozása ügyében a tárgyalások kedvező sikere biztatva folyamatban vannak. Bővebb részleteket azonban erről az ügy érdekében el nem árulhatunk. Csávoleszky ur innen, ma reggel Nyiregyháza utazott a hol Szabolcs vármegye vezérigazgatójával értekeztek Szabolcs vármegye támogatásának megnyerése végett, minután az ohat-polgári szárnyvonal által ezen vármegye is érdekelve van s egészen méltányos kívánság, hogy ez is hozzájáruljon a vasut építési költségeihez.

A debreczeni korcsolyázó egyesület holnap — vasárnap — d. e. 10 órákor közgyűlést tart a városbáza nagytermében.

Tea-estély. Az ág. hitv. ev. filigréegylet a közlő farsangban ismét tea-estélyt rendez. A mut telen a filigréegylet tea-estély volt egyike a legkedélyesebb mulatságoknak. Meg vagyunk róla győződve, hogy a közlő farsangban tartandó tea-estély is sikerülni fog, mert tudjuk, hogy a filigréegylet mindent el szokott követni, hogy az általa rendezett mulatságokat minél kedélyesebbé tegye. Azt hisszük, kedves hírt közlünk ezzel a mulatni szerető fiataloknak.

A véderő törvényjavaslat és a debreczeni jogakadémia. A közoktatásügyi miniszternek ama leiratát, melyet a debreczeni jogakadémiahoz is megküldött, véleménye kérvénye az ifjúság katonaszkodása és tanulói pályája összeegyeztetése iránt, a jogakadémiai tanácskar és az államvizsgálati különbizottság közlése fogja tárgyalás alá venni.

Felolvasás a Telefonról. Igen érdekes, hálás tárgyként kínálkozott felolvasáshoz a telefon, mióta a Piacz utca felett sűrű dróthálózat vonult el s a varjúk megszűntek rémei lenni az aszfalt esti közönségeinek. Es a ki nagyon kompetensnek érezte magát e tárgyról tartani felolvasást, az valóalkozott rá: Dr. B. a k. a. n. y. i. Miklós a telefon vállalat tervezője és tulajdonosa. Felolvasását kivonatolva következőkben ismertetjük. A telefon, mely a belfőrgalomban ély olyan nagy jelentőségű, mint a világ kereskedelemben és nemzetközi forgalomban a tárgysürgöny, mai tökéletesített alakját Edisonsnak, a bámulatos feltaláló elektrotechnikuskának köszönheti. A telefon története kétszáz évvel visszamegy. — Már 1667 ben Hooke és Robert angol kísérletet tett a hangnak kifizetett zsinór segítségével való továbbítására, csak hogy a hang felfogására szükséges eszközök Hooke még nem ismerte. Ezt a század elején Wheastone alkalmazta először egy hosszú fenyőrud alakjában, melynek mindkét vége hanghullámzást előidéző lapocskával volt összekötve. Majd Helmholtz kísérletei azt is bebizonyították, hogy alkalmas közvetítő eszközzel összefüggő beszédet is lehet továbbítani. De csakis a galvanikus hangzás felfedezése 1837 ben Page és Henry amerikai fizikusok által tette lehetővé Reis Fülöp fridrichsdorfi német tanítónak, hogy 1861 ben elkészíthette az első telefont. De ez még kevés figyelmet vont magára. Graham Bell amerikai angol tanító tovább foglalkozott az eszmével s az 1876-ban tartott filadelfiai világkiállításon sikerült neki telefonjával általános elismerést aratni. A telefon gyakorlati hasznavehetőségét Edison adta meg, ki a hang felfogására szolgáló lapra platin lapocskát illesztett s ezzel grafit lapocskát hozott igen érzékeny rugó segítségével összeköttesse. Ezzel az Edison féle szentelefon fel volt találva, mely még a gyenge hangot is, bármily nagy távolságra elviszi. Azóta többféle kísérlet történt a telefon tökéletesítésére, de az mindegyik csak módosítás a legelterjedtebb Edison félelének. A hang továbbítását eszközölő erő, a villamosságról és a telefon gép alkatrészeiről szóló részlet a felolvasásnak mellőzve, egyet-mást reprodukálunk a dróthálózatról és az összekapcsolt központi gépről, melyek lehetővé teszik 10—20, sőt több egymástól távol fekvő helynek egymással való közlekedését. A drót vezetékhez, mely rendszeren a házak födeleire állított egyes, kettős vagy hármas vasoszlópokon van erősítve, legáltalánosabban aczéldrót alkalmaztatik, mely tartósabb, bár nem oly jó villamos áram vezető, mint a 2 m. körülműző vegyületeiből gyártott drót. A 2 m. méter átmérőjű aczéldrót 440 kgramnyi ellenállást képes kifejteni, a mire viharok és nagy havazások idején szükség is van. Hogy a tartósságot növeljék még cink réteggel is be vonják azokat. A hol 1000 drót huzalt is kell együtt vezetni, ott a kábelben való vezetést alkalmaznak, s rozsz vezetővel körülvont drothuza-

lakat 40—50 nével kötéltbe fonják. A központi gépműködés a legfontosabb tényező a telefont közlekedésnél. De ez még nem érte el a tö-

Mint a hogy a csizmadia mesterség se nehéz, csak idő és gyakorlat kell a megtanuláshoz, s aztán az inasból legény, a legényből mester lesz minden kétséget kizárólag. Csak hogy a színészt nem mesterség, és a színész nem mesterember. Ha a színészt czélja utánzás és nem alkotás volna, akkor a színészt mesterség és a színész mesterember volna, (amint hogy a rozsz színész az is.) Bármely mester-ség nem egyéb utánzásnál, bizonyos meglévő minták utánzásánál, melyben való jártasság a kellő idő és gyakorlat eredménye. A mesterség, mint ilyen, mintában és erre szolgáló eszközökben fejlődhetik, de igazi művészetté soha sem lesz. Ambátor hogy fogalmilag a mesterség a művészettel alárendeltségi viszonyban van, mint amely viszony a mesterségnek művészetté való fejlődését feltételezi. Ez a definitio a philosophiában tényleg létezik, de nem egyéb fogalomzavarnál, mert ama fejlődési processus alapján a csizmadia mesterből lehet apránként csizmadia művész. A mesterség tehát nem művészet, valamint hogy az utánzás sem az, a művészet csak egy utánzást enged meg: a természet utánzását, mely egyértelmű az alkotással. A legtöbb földi ember kelélenk földhöz kötött mindennapi lélek a lakója, tözsomszédságában az anyagnak, melytől messze költözik a szellem és még messzebbre az — eszmény. A földhöz kötött anyag mozdulatlan, míg a szellem röpülve jár az eszmények világába, hol a természet lelkét képező szépség örök törvényeit kutatja és buzdítja a földi embert a teremtés nagy műveinek, azaz egyáltalán a természetnek utánzására. Es az anyagot megadja a természet, de az alkotást az alkotó erővel bíró emberre bizza. Te poeta énekeld el, te piktor fess le, te szobrász faragd ki és te színész szavald el! Ima ezek a szellem fogadottjai, a művészetnek, a szellem szü-löttének hűséges, ápoló dajkái.

Bizony sokan nem értik azt — különösen minálunk Magyarországon, hogyan lehet valakinek életelével kitűznie azt, hogy például teljes életében Pegazuson lovagoljon a szférák levegőszálfáján, vagy hogy hetekig

köboroljon azért a hiábavalóságért, ami egy négyzetmértényi vászonra ráfér, vagy hogy egy nagy darab kőben rejtőző emberről, vagy asszonyról lefaragja a fölleség követ, vagy pedig uram bocsá! kifesse arczát és száz ember elől jön kiabálva, papirkoronával a fején, bádog karddal hadonászva, hogy ő „király“ és aztán három órai águlás után megjuhászodva haza menjen és álmodozék a kitapsott királyi dicsőség kontójára” művészi dicsőségről...

Bizony furesa elhatározás kell mindezekhez. De még ha meglehetne belőle éni! A piktornak meg a szobrásznak jó, mert az ő képüket vagy szobrukat megérti még egy jól nevelt muszka is, még amateurnak se kell lennie. Egy művészi képek vagy szobornak az árát nemcsak o. é. forintban lehet kifejezni, — hanem rubelben, frankban, sterlingben stb. De a szegény magyar poeta és színész? Bizony felköpnek a poeta álla, — ha mindig a Pegazuson lovagolna odafent a magasban. Leszáll a lórl és beáll valami biztosító társulathoz ügyöknök és ezzel biztosítja magát az éhenhalás ellen.

És a színész? Hiador naplójában olvastam ezeket: „Nincs boldogabb lény a világon a színésznél! Mert ő szeret egész hévvel, egész lélekkel és a mit szeret az oly kevés: egy spanyol grandió öntöny, jó fodrász, jó szerep.“ Legyen igazza Hiadornak. De ezen a háromságon kívül van még valami, a mi a színészt minden körülmények közt boldogítja és büszkévé teszi. Megmondom. Boldogok és büszkéek vagyunk, hogy „nem vagyunk mindennapi lelkék“, hogy „bennünk van az isteni szikra“, hogy „a muzsa bennünket homlokunk esőkölt“ és hogy ha mindez nem is igaz, de mégis erősen hisszük, hogy ugy van. És ha az utczán fölemelt föl járunk, ha utánunk suttagos és az a bizonyos sziszegés támad, mi elteve a nagy népszerűségtől nagyot nyelünk, gondolván:

„Anch' io sono pittore!“

keletes id-ig a gépe, a lehető más k szünté tük, hogy t a b k alján kák al jukba pont t ettől, azon számú két b — Ha bizos t. cz. jogai ad he nyilva mesva b e n esett gyako közüi egy a este a tel ban eselé után épen szoba leány délut me g Cséle semu és fé a tel férje réam lédei meg, küld uszo ná, perc Féló mego hoz garta J ó r n jának l é d M á d örök Bális Nász szob Czeg unok Vere törv intő orsz a tö bizo téke igaz riez tud bün vól ság ség tárg iga föl ség a k elé mü est gy elh Ho red kot a v a n ol nel ka He M é Ho Fi Fi Ke ves het HO há ve té hű

ellen ir-
Francziaor-
formánykő-
ban a lehető
feg szorit-
át azonban
tegnap irta

asut. Csá-
debreczen-
nyvonalá-
sunkbe ér-
Tőle érte-
ant finan-
edvező si-
Bővebb
érdekében
innen, ma
hol Sza-
értekezik
magnyeré-
árnyvonal
an s egé-
s hozzájá-

gylet hol-
ozgyűlést

léregylet
y rendez-
nye volt
nak. Meg
elgő far-
ni fog-
ndent el
rendezett
gye. Azt
mulatni

a debre-
i minisz-
zeni jog-
ny kérve
pályája
i tanár-
ág köze-

érdekes,
áshoz a
írú drót-
zontek ré-
k. Es a
magát e
alkozott
efon vál-
lásását
z. A tele-
ny je
ben és
ny, mai
bámulá-
szönheti.
vissza-
Róbert
kifeszít-
további-
szüksé-
Ezt a
először
nyelnek
lapocsz-
z kísér-
kalmas
édet is
panikus
Henry
é Reis
t, hogy
De ez
raham
glalko-
tt fila-
telefon-
a meg,
platin
ooskát
l ösz-
entele-
ge han
Azóta
létesít-
áss a-
ny to
ról és
a fel-
oducá-
t köz-
0-20,
k egy-
kéhez.
llított
on van
almaz-
gyüle-
nérfüji
képes
ásások
sságot
nyják
gyűtt
alkal-
huza-
zponti
eleton
a tö-

kéletesedés ne továbbját. Legcélszerűbb ez
idég a „Western Electric Company központi
gépe, mely Debreczenben is alkalmazva van. Ez
lehetővé teszi, hogy egyetlenegy központi állom-
más közvetítse a közlekedést. Ez a gép kipótol-
ható átalakítás és a közlekedés zavaró meg-
szüntetése nélkül. Ennek működése úgy tör-
ténik — ha ugyan érdeklé ez önöket. —
hogy minden állomásnak számított
táblácskáján van a gépen; a gép
alján alkalmazott dugó pár egyikét a táblács-
kák alatt lévő ugyanazon számot előtüntető
jukkba tesszük, megvan az összeköttetés a köz-
pont és beszélő között s a mint jelezve van
ettől, kivel akar beszélni, a dugópár másikát
azon számot mutató jukkba illesztjük, mely
számmal a megnevezett állomás bír s kész a
két beszélő állomás között az összeköttetés.
— Hazánkban most már országos törvény
biztosítja a telefon terjedését, az 1888. XXXI.
t. cz. mely a telefon vállalatokat az állam
jogai közé sorozza s azoknál kisajátításoknak
ad helyet. — Magyarországon ez ideig 8
nyilvános telefon van: Budapest 1134, Te-
mesvárott 86, Pozsonyban 73, Debreczen-
ben 71, Szegeden 69, Nagyváradon 61, Pé-
csent 60, Aradon 26 előfizetővel. A telefon
gyakorlati hasznát il ustráló konkrét esetek
közül idézzük a következő történeteket, melyet
egy amerikai háziaszony beszél el: „Tegnap
este nagyon kellemetlen zavaró mentett ki
a telefon. A szép derült délután a szabad-
ban akartam sétálni s ezért megengedtem
cselédemnek, hogy bevásárlásuk elvégzése
után hazáról elmehessenek. Alig távoztak el,
épen midőn én is indultam a lakásból, az elő-
szoba ajtaján cseppet és belép Tompsonné
leányaival, örömmel adva tudtomra, hogy a
délután nálam töltik. Képzelted
meglepetésemet és zavaromat. Cselédeim
nincsenek itthon, a háznál nincs
semmi, a mivel vendégeimet megkínálhassam
és férjem az irodában vár rám. Szerencsére
a telefon kisegített minden bajból. Először is
férjemnek telefonoztam meg, hogy ne várjon
reám, aztán annak a kereskedőnek, hová cse-
lédeim készültek bevásárolni, telefonoztam
meg, hogy nemsokára odaérkezzen cselédeimet
küldje haza, majd a czukrárdából telefonon
uzsonnát rendeltem. Így elrendezve az uzson-
nát, visszamentem vendégeimhez, kik három
perczig tartó távollétemet alig vették észre.
Félóra elteltével visszaérkeztek cselédeim,
megérkezett az uzsonna és a terített asztal-
hoz haza jött a férjem.“

— **Esküvők** Lajos István fiatal polgár-
társunk, gazdálkodó, csütörtökön kelt egybe
Jóna Ilka kisasszonnyal, Jóna Dániel
niel iparos, vár. biz. tag s pártunk hű tag-
jának szép és kedves leányával. — Czeglédy
György helybeli ifjú földbirtokos és
Máró Karolina k. a. f. hó 21-én esküdtek
örök hűséget egymásnak. Az esketést Veress
Bálint henczidai reform. segédlelkész végezte.
Násznagykó Miskolczy János és Tury Albert
szoboszlói polgármester, — nyoszolyó lányok
Czeglédy Marika a vőlegény testvére és
unoka nővere Czeglédy Marika, — vőfélyek
Veress Bálint és Király Mihály voltak.

— **A debreczeni joghallgatónak** a véderő
törvényjavaslat tárgyában a képviselőházhoz
intéztett terjedelmes kérvényét Thaly Kálmán
ország. képv. már benyújtotta a Háznak. Mint
a többi ilyen kérvényeket, ezt is a véderő
bizottságnak adták ki.

— **A debreczeni apagyilkos ügyében** ille-
tékességi kérdés merült fel a honvédelmi és
igazságügyminiszterium között. Mórícz Józ-
sef József ugyanis, mielőtt katonává lett,
tudvalevőleg atyja ellen rágalmozást és más
büntetendő eseményeket követett el. A hon-
védelmi miniszter tehát megkérdezte az igaz-
ságügyminiszteriumtól, hogy a polgári min-
ségben elkövetett eseményeket képezhetik-e
tárgyát a katonai bíróság ítéletének? Fabiny
igazságügyminiszter a kir. főügyészt hívta
föl e tárgyban véleményadásra. A főügyész
ség fölirt a miniszteriumhoz és példákkal bi-
zonyítja, hogy a katonai büneit nem lehet
egybefoglalni a polgári életben elkövetett bü-
nökkel. A miniszteriumok a főügyész előter-
jesztésére Mórícz József büneit elválasztva
tárgyalják a polgári és katonai bíróságokkal.
Első sorban a gyilkosság kerül tárgyalásra
a katonai bíróságnál, aztán a polgári bíróság
elő állítja az apagyilkost.

— **Zeneestély.** A „Magyar Király“ czi-
mű jól ismert kávéházban ma és holnap zene-
estély tartatik.

— **Halálozás.** Részvétellel közöljük azt a
gyászjelentést, mely egy férfikora kezdetén
elhunyt derék ember korai elhunytát tudatja.
Hoffer Sándor n. kátaí fődbirtokos félig deb-
reczeni volt. A telet mindig itt töltötte ro-
konai körében jó példát adva azoknak, kiket
a vagyon a nemesebb élvezetek kedvelésére,
a művészet pártolására is kötelez. egyike
volt a debreczeni színház legbuzgóbb bér-
lőnek. Elhunytáról következő gyászjelentést
kaptuk: Hoffer Sándorné, született Fischbein
Hermina; Hoffer Ignác és neje szül. Wigner
Mária; Fischbein Ignác és neje Guttmann
Emilia; Ozv. Wigner Simonné; Hoffer Mózes;
Hoffer Jolán férjezett Koppich Gézané;
Fischbein Luiza, férjezett Lederer Miksané;
Fischbein Marika és Ilon, Fischbein Dezső;
Keppich Géza, Lederer Miksa, a pótolhatlan
vesztéséig tájélatos érzetével tudatják a feled-
hetlen férj, illetve fiu, vő, testvér, sógor és unoka
HOFFER SÁNDORNAK élete 32 ik, boldog
házassága 6 ik évében, három heti szlyos szen-
vedés után, e hó 23 kán, déli 12 órakor tör-
tént gyászos elhunytát. A megboldogultnak
hült tetemei folyó hó 25-kén, délelőtt 9 és

fél órakor fognak, a Teleky utcai 2173. szá-
mu háztól, a debreczeni izraelita sirkertben
örök nyugalomra tetétni. Debreczen 1888,
November 24. Béke poraira!

— **Próba-táncestély.** Alföldi Károly vá-
rosunk közkedvelt égi táncmestere december
hó 1-én, szombaton a „Korona“ vendéglő
tánctermében kezdő s haladó növendékeivel
nyilvános vizsgálatot s ezzel egybekötve
táncestélyt rendez, melyre a szülőket, gyá-
mokat vagy azok helyetteseit s általában a
táncművészet minden barátját tiszteletteljesen
meghívja. Kezdeté pontban esti 7 órakor. 7
órától 10 óráig a vizsga, 10 órakor kezdődik
a táncestély. Belépti díj személyenként 1
ft. Jegyek előre válthatók Szentkirályi és
Kalenda urak norinbergi- és Beke László ur
dívat-üzletében, este a pénztárnál.

— **Salon.** Gerzon Ödön nyug. őrnagy és
neje szivesen látták maguknál az alatt irt
társaságot egy kedélyes estélyre — megün-
neplendő a ház kisasszonyának névnapját a
felejthetlen emlékü Katalin napját. A ház
urnője a páratlan magyar vendégszeretet
megével fogadta vendégeit, s ebben se-
gédkező leánya egyesíté azt magában a ma-
gyar hölgy összes bájaival, kellemével, s a
egelfogulatlanabb bírő sem tagadhatná meg
tőle a házi kisasszonyoknak mintaképét, a
szó nemes értelmében vett szellemi kincsek
kel fűszerezett szeretetreméltóság jogos czimeit
kilencz órakor gyűlt össze a társaság, mely
egyes csoportokat alakítva a salonokban ví-
dámán csevegett. Csakhamar pazar buffét lőn
főszolgálat, fűszerezve kitűnő borokkal s Ma-
gyari Kálmán és Imre zenéjével. Midőn a zene
meg szólalt Bóér Sándor h. huszár főhadnagy
rendezői tehetségének nem egy remekét mu-
tatá be. A tánc fáradalmait pihenve a társaság
vidám csevegéssel töltötte az időt. A késő
hajnal vetett véget e minden tekintetben
páratlanul álló mulatságnak, melynek záródeka
volt a reggeli „nacht musik.“ A jelen volt
társaságot — engedjék meg, — hogy így
mutassam be: A ház urnője ereme színű selyem
ruhát viselt sötét barna damast betéti
tablier val, a házi kisasszony Katalin
ő nagysága fehér francia himzésű toillettel
talléját átölelő sárga echarpeal. Ott voi-
tak: Bethlen Mikó Róza grófnő,
(szürke selyem ruha). Váradí Szabó
Jánosné; (fekete selyem ruha, gyöngy
betét.) Szögyényi Jánosné, (fekete
selyem ruha, gyöngy betét.) Bobory
Györgyné, Graeffi Gabrielle, (vörös moi-
re, antique toillette), Dr. Irinyi István-
né Nemes Ilona (fehér csipke ruha fekete
bársony díszszel) Huzly Luiza (fehér
orosz csipke toillette fehér selyem szalag-
díszszel.) Markos Ilona (rózsaszínű
gaselustrina fekete bársony virágdíszszel)
Csáky Mausi grófnő és Szabó
Anna; (fehér moll toillette) Továbbá:
Bobory és Schwaitzer ezredesek,
Bay István százados, Boér, Seidel, Kut-
schenbach főhadnagyok; Reviczky hadnagy,
Medve és Elek huszárőnkéntesek; Szönyey
János, Dr. Dezső Kálmán, Dr. Irinyi István
Wesselényi Miklós br. Csáky Adorján gr.
Szabó Miklós. A jelen oly rövid, hogy jószágát
alig érezhetjük, a mi megmarad: az édes
emlék — y. —

— **Nyílt számadás és köszönet.** A főis-
kolai tápintézet és a főiskolai szegény tanu-
lók segélyalapja javára ezen nemes városban
folyó hó 14-ik és következő napjain történt
„szűz segélygyűjtés“ alkalmával begyűlt: 1.
Készpénzben: a) a tápintézet részére
633 forint 29 kr; b) a szegény tanulók ré-
szére 227 forint 13; összesen 860 frt 42 kr.
2. Terményekben a tápintézet javára:
kétszeres élet 1950 kilogramm, vegyes élet
41 kgr., kötött és csős tengeri 3120 kgr, bur-
gonya 205 kgr., pasuly 21 kgr., süto tők 3
drb, Az áldozatokra kész felebarátai, egyház és
tudomány szeretet, századok óta fenntartói a
debreczeni ev. ref. főiskolának és jótékony
intézményeinek, tápintézetünk és szegény tanu-
lónk lelkes felkarolásával, ezen nemes város
lakosságának összes körében most is hatal-
mas és áldott ősi erejükben nyilatkoztak. Fo-
gadják a nemes czélokra nemes szívvvel ada-
kozik a főiskola előjáróságának hálás köszö-
netét, Debreczen 1888. november 24, Liszka
Nándor főiskolai akadémiai igazgató.

pében, megérthették azt, miért húzódik az
idén jobban a drámához a közönség, mint ta-
valy. Mikor Molnár, mint az új eszmék kép-
viselője, bátran fegyveré elé áll az öreg el-
vakult Hoelnek, mikor szerelmét bevalja, mi-
kor a nép áradat elé veti magát, hogy meg-
mentse ellenét, tehetségének egy-egy fényes
tanulását adta. A csütörtöki előadásnak az ő
szereplése adott lendületet, noha be kell val-
lanunk, hogy a többi szereplők is kitettek
magukért.

Békesi Luiza szerepében, Kaczár
Pálma grófnőban emelték az est sikerét. —
Vedresnek igen szép jelenetei voltak, skülő-
nösen kiemelkedett a vadász kastélyban ját-
szott jeleneteivel. A ragaszkodó kis Andrét
V. Nagy Kati sikerrel, ügyesen alakította,
míg Mándoki maskjával tette hihetetlenül
Hoel szerepét. A többi szerepeket Püspöki,
Péchy, Boronkai játszották, ez utóbbi Jót
szerepében nagyon szegletes. A darab mint
már említettük tetszést aratott, de kimarad
hatott volna a zárdajelenet, mely csak hosz-
szadalmassá tette, anélkül, hogy előbbre vitte
volna.

Közeghy a fiatal zeneszerző tegnap je-
len volt operettjének, a „Pipacsos“ nek
előadásán, s arról a legnagyobb meglepédes
sel nyilatkozott. Őt magát a közönség több-
ször zajosan tapsolta a lámpák elé.

Rónaszéki jutalomjátéka. A jutalomjáté-
kok sorozata a jövő héten kezdődik a Róna-
széki jutalmára, ki erre az alkalomra a „Re-
zervistákat“ választotta. Rónaszékiről lévén
szó, elég röviden jelezni ez előadást, mely
bizonyára zsufolt ház előtt fog lefolyni csü-
törtökön. A jutalmazadó saját készítésű új
complékat fog énekelni.

Holnap

VILMOS LAJOS-nál

PILSENI és BAJOR sör

lesz csapolva.

Este:

RÁCZKAROLY zenetársulata

játsszik.

Győri Ignác

fehérmemű, női divat, pipere és
rövid áruk raktára:

Debreczen

főter csapóutca szeglet a „Bika“ szál-
lodával szemben

Ajánl

nagyválasztékban és jutányos
árak mellett,
mindennemű kész
kezdett és előnyomott
közimunkákat.

Legolcsóbbtól legmagasabb árig

karácsonyi

és

ujévi ajándékok

valamint

gyermek játékok

legnagyobb választékban kaphatók

Szent-Királyi és Kalenda

üzletében.

Az összes orvostudományok tudora

Dr. BORBÉLY IMRE

FOGORVOS.

Végez mindenféle fogműtéseket, név-
szerint foghuzást, töméseket
cement, amalgám és aranyból, műfogak-
kat legnyomásra vagy kapcsolással, stb.

Rendelő óráiban d. e. 9-12
d. u. 2-5

Lakik: Naguj utca 1603. szám.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ.

Holnap vasárnap,

BALOGHNÉ asszony

utolsó előtti vendégjátékául

páratlan bérletben:

A falu rossza.

Tóth Ede pályanyertes népszínműve dalokkal.
(Finum Rózi — Baloghné.)

Felolós szerkesztő és kiadó laptulajdonos:
Vértesí Arnold.
Főmunkatárs: Kereczag Vilmos.

ROHSEIDENE BASTKLEIDER FL

10.50 PER ROBE and bes-er- Qual. ver-
sendet zollfrei das Fabrik-Depot G. Henne-
berg (k. k. Hoflieferant), Zürich. Muster-
umgehend. Briefe 10 kr. Porto.

Legfinomabb

RUMOT.

kitűnő zamatu Pecco, Mandarin
és császárkeverék

TEÁT

francia és belhoni
tea süteményt.

DÉLI GYÜMLÖCSÖT,

szepességi és stockeraui főzeléket.

Finomitott

salon petroleumot,

ugyszinte mindenféle fűszerárut
jutányos árban ajánl

Kun József

előbb
STENCZINGER KÁROLY.

Végkiárulás.

A HOLVAY GYULA debreczeni kereskedő cég csődtömegéhez tartozó
összes bolti arucikknek végkiárulás utján való értékesítése a debreczeni tek-
kir. törvényszék, mint csődbíróságnak 13393 P/888. számú végzésével elrendel-
tetvén, ezen végkiárulás a f. 1888. November hó 27-ik napjával a
Piacz utcán Scheer Bernát fele házában levő üzlethelyiségben kezdetét veszi s a
következő napokon folytatattni fog; mely alkalommal a csődtömeghez tartozó
összes bolti áruk — u. m. mindennemű szerkezetű varrógépek s ezeknek
egyes alkatrészei, továbbá varrótütek, czernák, selymek, — ércz, gyöngy-
és művirág koszorok, — nagy választékban rojtók, zsinórok, gombok, szalagok,
kezdetű munkák s azokhoz tartozó himzővászok, selymek és berlini gyapjuk,
ugyszintén fehérmemű czikkek, berlini kötött áruk, nyakkendők, kalapformák,
napernyők stb.

leszállított áron készpénzfizetés mellett

el fognak adni.

Debreczen, 1888 November hó 24 én.

Szilágyi Imre
ügyvéd, csődtömeggondnok.

KONDOR L. Debreczenben.

Ajánlja legolcsóbban mindenféle

fűszer és mellékárúit,

mint cukor, kávét, régi finom TEA-RUMOT, TEÁKAT, szépségi főzeléket, aszalványt

friss gyümölcsöket, kártifolt, friss tea-vajat, tejfelt, liptói túrót, mézet, savanyított káposztát és minden szakmába tartozó árukat. — Hus- és szalonna-füstölését igen előnyös árban teljesíttem saját füstölőmön.

Több mint 100 métermázsza erdei legnemesebb faj almát is ajánlunk, kilónként 12—20 krig.

KONDOR L.

Ugyanitt egy jókarban levő zongora is van eladó.

Bor nagykereskedés.

Tisztelettel jelentem a n. é. közönségnek, hogy Kismester-utca 1441-dik sz. a. Komlósy-féle házában levő

bor nagykereskedésemben

mindennemű asztali és csemege, valamint

EGRI és BUDAI VÖRÖS BOROK

hamisítatlan minőségben, a legtisztábban kezelve folyton 50 literes hordókban és azonfelül is kaphatók.

Jelenlegi borok ára:

1888 diki érmelléki	10—12 frtig.
1887 diki	12—16 "
1885 diki	20—25 "
Finom bakar borok	30—60 "

Hordó nélkül és kívánatra hordót kölcsönzök.

Gyors, pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról kezeskedem.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve, tisztelettel maradtam

P. MAYER MÓR

első érmelléki bor nagykereskedő Debreczenben.

Főpincze raktár B.-Diószegen.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközölnétek. Helybeli megrendelések kívánatra hához is szállítanak és pedig oly formán, hogy a fogyasztási adó előlegesen általam befizetettik.

Egyszermind tisztelettel tudtom, hogy megrendelések nálam, és B.-Diószegen megbízottam Berger Mór úrnál és közvetlen ottan levő pinczéimből megrendelhető és kívánatra direkt onnét küldetik meg.

ELADÓ.

Egy jó menetelű

gazdasági gépüzlet

hozzátartozó szerszámokkal, egyéb felszerelésekkel és anyagokkal szabad kézből eladó,

valamint, különféle

gazdasági kész gépek nagyban és kicsinyben

jutányos áron kaphatók.

Értekezhetni

Dr. Nagy Kálmán

ügyvédjelöltnél.

Várutca 353. sz. a.

Eladó.

A szépesi ujosztású földön 16 hold és 147 □ öl

szenatermő föld

örök áron cserepes tanyával

eladó.

Ugyanott termett 3 boglya sarju széna eladó.

Értekezhetni Nagy-Hatvan-utczán 1522 sz. a.

Pirszén (Coaks)

ugyszinte

köszönet fűtésre és kovácsok

rés ére legjobb minőségben hához szállítva ajánl jutányos áron

a légszeszgyár igazgatósága

DEBRECZENBEN.

Megrendeléseket részünkre elfogad KONDOR L. üzlete czegléd utca.

Legszárazabb, jó minőségű

VARGAFA

az erdőből, hához szállítva

méter ölenként **13 frtért**

megrendelhető

Gaiger Emilnél

Kádas-utca 1892. sz. a.,

GAIGER IGNATZ fűszerkereskedésében

Nagy- és Kis-Mester utca szeglet és

WERTHEIMER MÁRTONNÁL

Csapó-utca 404. sz. a.

A H.-Szoboszlón 46 év óta fennálló

kézmű, fűszer vegyes üzletünket

felosztani elhatároztván, a raktáron levő összes árukat a bevásárlási áron alul

végkép kiárusítjuk.

Az árukat akar részletenként akar pedig egy tömegben is eladjuk.

Az igen szép és tágas üzlet helyiség az összes felszerelésekkel együtt 3, esetleg 6 évre hasznosbérbe adandó.

H.-Szoboszló 1888. November 14.

Roth Ignác és fia.

Maggi's BULLON KIVONATA

leves-tábla huslével,

husliszt hüvelyes veteményből

elismert **legjobb és legolcsóbbak.**

Egy kávéskanálnyi e kivonattól, egy csésze forró vízbe öntve, azonnal minden más pótlék nélkül kiváló erős és jóízű huslevest ad.

Kapható a delicatesz, fűszer és fűszerárú üzletekben.

Főraktár: Wien, I. Jasomirgottstrasse 6.

Raktár Debreczenben

GERÉBY FÜLÖPNÉL.

TURAI FARKAS

Felkeresem mindazon ház és földtulajdoszok, kiknek házak vagy földjök eladó, vagy hasznosbérbe kiadó azokat az intézetben előjegyeztem sziveskedjenek. A közvetítés a legmérsékeltbb díjak mellett eszközöltem.

Sürgösen kerestek egy kiadó bormérés vagy kávémérés.

Péterfia elején több rendbeli lakosztály kiadó. — Ugyanott egyes szobák bútorral, vagy anélkül is kiadók. — Értekezhetni a Turay féle intézetben.

Egy régi jómenetű esinos fűszerüzlethez helyben, egészségi viszonyok miatt társ, esetleg, vevő kerestetik. — Értekezhetni Turay Farkasnál.

lyenmüt apró hirdetések 25—50 krért nagyobbak pedig aránylag a legolcsóbb díjak a megyeházzal szemben. Ugyanott mindkét nembeli, jó bizonyítványokkal ellátott cseledek megrendelhetők.

Hat hold majorsági föld igen szép épületekkel, kedvező feltételek mellett eladó. Értekezhetni a Turay-féle intézetben

Kerestetik több kereskedő tanulóknak való.

Egy építkezési vállalkozó a ki az építkezés minden ágazatában jártassággal bír — képességének megfelelő állomást keres.

Egy ház 12 hold régi földel gazdasági épületekkel a Kádár dűlőben eladó.

Kereskedő segédek, kertészek és gazdasági hivatalnokok elhelyeztetnek.

Közvetlen a nagyerdő alatt 6000 □ öl avaralónak való föld olcsó áron eladó. — Értekezhetni Turay Farkasnál.

Bármiféle részvények vételnek és eladatnak.

Mindenféle gulyabéi jószágok részere — teletetésre — mesterséges takarmány olcsó áron kapható. — Értekezhetni Turay Farkas intézetében.

A nagy pártfogásnak örvendő mosóintézet részére megrendeléseket elfogad a telephonnal összekötöttesben lévő tudakozóintézet is.

8 hold majorági föld a nagy diószegi ut mellett, továbbá ugyan ott mellette 8 hold ujosztású föld eladó.

Tiszafüreden egy ház három szobával hozzátartozókkal együtt, ugyazinte ugyanazon épületben egy bolthelyiség felszereléssel együtt kiadó. — Értekezhetni a Turay féle intézetben.

Szent-Anna utca 2266. sz. a. egy emeleti nagyobb lakás egy vagy több évre kiadó, 1889. május 1-től kezdve.

Egy keresztény székálló 200 frt kautióval valamely vidéki városban alkalmazást keres.